

Kulturdepartementet
Oslo

Høringsuttalelse; Digitalisering av radio - fra Guovdageainnu Lagasradio

Guovdageainnu Lagasradio - GLR ble stiftet i 1991, og er i dag den viktigste samiske kringkaster i Norge ved siden av NRK Sápmi. Vi har i denne perioden hatt mange ansatte som etterhvert gikk over til andre medieinstitusjoner, først og fremst til NRK.

Etter noe inntektsfall på nitti-tallet reduserte vi til to ansatte, som vi har klart å opprettholde frem til i dag. Økonomi er i dag vår vanskeligste daglige utfordring.

GLR regnes som en av de viktigste lokalradiostasjoner i Norge, fordi vi er en uavhengig lokal nyhetskanal for Indre Finnmark, først og fremst Kautokeino og Karasjok. Dette føler vi nå er direkte truet av myndighetene og NRK/P4.

Vi er sterkt skeptiske til DAB-teknologien, av flere grunner:

- Teknologien er utdatert for lenge siden, det er i dag en død hest som piskes for alt det den er verdt. Dette er de fleste med teknisk kunnskap enige om. Nye og billigere digitalstandarder bygges opp i resten av verden med et mye lavere kapasitetsbehov på datatrafikk. Dette gir i sin tur mye høyere kvalitet for den enkelte kanal og vesentlig mye større sikkerhet for selve transmisjonen.
- Kostnadene knyttet til å bygge ut et DAB-nett er svært store og gir vesentlig dårligere kvalitet og lytteropplevelse enn FM. I byområder kan DAB være et alternativ, men det kan jo ikke være slik at noen få store i byene skal være referansen for god dekning og lyd kvalitet i resten av landet.
- Ettersom Norge er ett av få land i verden som bygger ut DAB, vil ingen utlendinger i Norge kunne lytte på norske radiokanaler. Nordmenn vil heller ikke (etterhvert), kunne høre radio i Sverige eller Finland, ettersom d ikke har noen konkrete planer om å bygge ut et DAB-nett til noen særlig størrelse. I Sverige er det sågar satt i gang kommisjonsarbeid for å finne ut hvorfor det i det hele tatt ble satt i gang en begrenset DAB-utbygging. Omkvedet er at «Hvorfor skal vi bygge ut noe ingen har bedt om?». Sitatet er fra en svensk nyhetssending på SR i fjor.

- Norske myndigheter har latt seg lure av NRK og P4 i mange år til å tro at DAB er den eneste løsningen for digitalisering av radio i Norge. Dette er trist, for ingen må tro at ikke andre land tenker digital fremtid. I den store ammenhengen er det det digitale DRM som bygges ut i veldig mange land på kloden, blant annet India og Russland, samt flere sør-amerikanske land. Grunnen til at jeg nevner det er at DRM er en adskillig billigere måte å bygge ut nettet på, - med høyere kvalitet. For oss i GLR ville et vært en mye gunstigere måte å digitalisere oss selv på, av flere grunner:
  - Man bruker de samme FM-senderne som man bruker i dag med en DRM-konverterer på, altså en minimal utgift for hver stasjon.
  - Senderen dekker et voldsomt område iforhold til både FM og DAB. I Kautokeino hadde vi dekket hele kommunen på 10 000 kvadratkilometer med én sender. I Karasjok og Tana tilsvarende. For å dekke det samme området med DAB, må vi antagelig ha like mange sendere som vi har i dag på FM; syv, - eller flere. Med få sendere reduseres også vedlikeholdsutgifter til et minimum.
  - Istedet for å bruke minst 192 kb/sek (DAB), holder det med 12 eller 24 kb/sek for samme lyd kvalitet.
  - Du kan legge inn flere stasjoner på samme frekvens, simultant.
  - Det fins ledig frekvensbånd nok; man kan sende DRM på FM, kortbølge, langbølge eller mellombølge.
  - Veldig mange andre land i verden vil lande på denne løsningen.

Dessverre er det sterk motstand hos de i Norge som bestemmer, mot å snakke om andre løsninger enn DAB, og langt mindre teste det ut. Vi ber derfor om at det settes igang testing av andre digitale standarder for å se om det kan finnes løsninger som fungerer bedre for andre enn de som gjerne vil på DAB.

DAB for lokalradio og fremtid på FM

For GLR er det ikke realitisk å gå inn i DAB, så langt vi kan se det i dag. Utfordringene er for store. Vi vil nevne noen av årsakene her:

- I høringsbrevet foreslås blant annet at det kan gis pålagt senderleie til en svært lav pris for de som ikke vil eller kan bygge ut selv. Dette tror vi i realiteten er en illusjon, spesielt for oss som har enorme områder å dekke og få mennesker å dele utgiftene på. Vårt dekningsområde ville i alle tilfelle krevd summer i leie (for x antall sendere) som leverandøren neppe vil gå med på til en pris vi kan leve med.
- Dersom det likevel skulle være mulig å få levert oss sendernet til en lav pris, ville sannsynligvis bitraten vært så dårlig at kvaliteten ikke er holdbar.
- Vi ville stått i en uholdbar situasjon i beredskapen. Hvis DAB-nettet svikter, ville vi ikke kunnet komme på lufta lokalt. Dette ville vært en katastrofe dersom det skulle skje noe

alvorlig i våre områder. Intet annet system er så pålitelig i beredskapen som FM er. DAB er dessuten, i en nasjonal kontekst, et svært ømfintlig system.

- I dag betaler vi praktisk talt ingenting for vårt FM-sendernett. Følgelig måtte vi i praksis fått gratis senderleie fra Norkring eller myndighetene for at vi skulle kunne vurdert DAB. Rett og slett av økonomiske hensyn. Som tidligere nevnt i dette notatet, strever vi nok fra før av for å overleve i vårt grisgrendte strøk. Vi måtte dessuten hatt en slik avtale til evig tid, ikke som en overgangsordning. Det ville vært å regne som passiv dødshjelp. Det finnes for oss ikke økonomisk grunnlag hverken nå eller i fremtiden å kunne forsvare markedspris på senderleie.
- Vi som blir igjen på FM må sikres ved at alle automatisk får fornyelse i minst syv år med forlengelse etter dette igjen. Det må også legges til rette for at vi kan få testet andre digitale systemer i løpet av denne tiden. Det bør ikke lyses ut nye konsesjoner i løpet av denne tiden.
- Vi ber om at slukkingen stoppes inntil videre, og at de store kanalene pålegges å fortsatt sende på FM ihvertfall i ti år til, inntil det er kommet en god løsning også for lokalradioene.
- GLRs dekningsområde er på ca 20 000 kvadratkilometer. Vi er de eneste i vårt område med allment, daglig innhold. Dersom vi ikke får en løsning som vi kan leve med, vil det garantere den sikre død for GLR og mange andre distriktsradioer i Norge.
- Vårt store dekningsområde innbefatter rundt femti bygder og grender utenfor tettsted. De fleste har i dag kun dekning fra NRK. I den nærmeste bygda i Kautokeino, én mil fra bygda, høres kun NRKs kanaler. P4 høres ikke. Det er ingen grunn til å tro at GLR vil få bedre dekning enn P4 i vårt område, som strekker seg uavbrutt fra finskegrensen i sør, til Varanger i nord-øst, en strekning på godt og vel 450 kilometer.

Vil ellers vise til uttalelsene fra våre kolleger rundt i landet, som har gode og fornuftige argumenter, og vi stiller oss bak dem. Spesielt uttalelsene til Radio Rjukan og Nea radio bør lyttes til.

Med vennlig hilsen

Nils Martin Kristensen
redaktør GLR

78 48 53 00
412 44 053
www.glr.no